

ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА

Пленарне засідання п'ятої сесії восьмого скликання

Р І Ш Е Н Н Я

06 липня 2021 року

№ 201

Про Програму поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб, спільних для людей і тварин, на території Полтавської області на 2021-2025 роки

Керуючись пунктом 16 статті 43, пунктом 1 частини 1 статті 44 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», пунктом 1 статті 17 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», законами України «Про ветеринарну медицину», «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», «Про відходи» та інструкцій «З профілактики та боротьби з туберкульозом тварин», «Про заходи щодо боротьби зі сказом тварин», «З профілактики та боротьби з африканською чумою свиней», «З профілактики та ліквідації грипу птиці», «З профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу», «З профілактики та боротьби з сибіркою тварин», враховуючи рекомендації постійної комісії обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин від 02.06.2021, з метою попередження розповсюдження гострих інфекційних хвороб, які можуть спричинити шкоду людині, тварині та навколишньому середовищу,

ОБЛАСНА РАДА ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб, спільних для людей і тварин, на території Полтавської області на 2021-2025 роки (додається на 32 аркушах).
2. Визначити головним розпорядником бюджетних коштів Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації.
3. Організацію виконання цього рішення покласти на Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації, Головне управління Держпродспоживслужби в Полтавській області, контроль за його виконанням – на постійну комісію обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин.

**ГОЛОВА
ОБЛАСНОЇ РАДИ**

О. БІЛЕНЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення пленарного засідання п'ятої
сесії обласної ради восьмого скликання
06.07.2021 № 201

**Програма поводження
з побічними продуктами тваринного
походження та забезпечення діагностики і
оперативного виявлення збудників
інфекційних хвороб, спільних для людей і
тварин, на території Полтавської
області на 2021-2025 роки**

I. Паспорт програми

поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб, спільних для людей і тварин, на території Полтавської області на 2021-2025 роки

1	Ініціатор розробки Програми	Полтавська обласна державна адміністрація
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення проекту Програми	Доручення голови обласної державної адміністрації, даного на робочій нараді щодо утилізації біомаси з Кременчуцької птахофабрики та контролю за навколишнім природнім середовищем 13.05.2020; Закони України «Про ветеринарну медицину», «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», «Про відходи» та інструкцій «З профілактики та боротьби з туберкульозом тварин», «Про заходи щодо боротьби зі сказом тварин», «З профілактики та боротьби з африканською чумою свиней», «З профілактики та ліквідації грипу птиці», «З профілактики та оздоровлення великої рогатої худоби від лейкозу», «З профілактики та боротьби з сибіркою тварин»
3	Розробник та співрозробники Програми	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації Головне управління Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавський державний аграрний університет

4	Відповідальні виконавці Програми	Департамент агропромислового розвитку Полтавської обласної державної адміністрації Головне управління Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини Територіальні громади
5	Номер і назва операційної цілі Стратегії розвитку Полтавської області на 2021 – 2027 роки, якій відповідає програма	3.3. Раціональне та екобезпечне господарювання
6	Термін реалізації Програми	Протягом 2021-2025 років
7	Етапи виконання програми (для довгострокових програм)	-
8	Бюджети, з яких залучаються кошти на виконання Програми	Державний, обласний, місцеві бюджети, інші джерела
9	Очікуваний обсяг фінансування Програми, всього	63050,00 тис. грн
1. 2. 3. 4.	у тому числі за рахунок коштів: 1. державного бюджету; 2. обласного бюджету; 3. районного, міського, селищного (сільського) бюджету; 4. інших джерел фінансування	29100,00 тис. грн 25550,00 тис. грн. 7200,00 тис. грн 1200,00 тис. грн

Полтавська область розташована в центральній і північно-східній частинах України. Загальна площа області становить 28,8 тисяч квадратних кілометрів.

Тваринництво – одна з важливих галузей сільського господарства області, яка визначається високою часткою у виробництві валової продукції, впливає на економічну ситуацію, на рівень забезпечення населення важливими продуктами харчування.

За інформацією Головного управління статистики в Полтавській області станом на 01 січня 2021 року в області налічувалось 237 сільськогосподарських підприємств, які утримують галузь тваринництва. Полтавська область має одне із найбільших серед регіонів України поголів'я тварин.

Станом на 01.01.2021 року налічується:

тис.гол.

	ВРХ	в т.ч. корів	Свині	Птиця	Вівці та кози
Всі категорії господарств	191,8	107,4	324,4	4663,5	44,8
Сільськогосподарські підприємства	120,8	54,4	250,4	1555,0	7,6
Господарства населення	71,0	53,0	74,0	3108,5	37,2

Щороку в області проводиться реконструкція тваринницьких комплексів, а також будуються нові з метою модернізації виробництва та розвитку галузі. Проте, галузь тваринництва є однією зі складних галузей сільського господарства, яка потребує значних матеріальних ресурсів та має особливі технологічні вимоги. В процесі здійснення господарської діяльності утворюються побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною.

Відходами тваринного походження є мертві тварини, відходи, що утворилися внаслідок виготовлення продукції із тваринної сировини, непридатної для споживання людиною і твариною, а також підлягають обов'язковій утилізації, крім продуктів метаболізму, що використовуються для виробництва біогазу або органічних добрив. Утилізацію відходів тваринного походження мають здійснювати спеціалізовані підприємства (підрозділи) з утилізації відходів тваринного походження і не можуть здійснювати підприємства, що виробляють продукцію тваринного походження, призначену для споживання людиною, за винятком випадків здійснення такої діяльності спеціалізованими підрозділами з утилізації відходів тваринного походження.

Утилізація та захоронення загиблих тварин та продуктів їх забою, не призначених для споживання людиною, у невстановлений законодавством спосіб, має катастрофічний вплив на екологію, надра, воду та ґрунти, несе величезний ризик виникнення інфекційних хвороб тварин та птиці, спільних для людей і тварин та значного погіршення епізоотичного і епідемічного статусу, чим поставить під сумнів експортний потенціал регіону.

Відтак, питання поводження з відходами тваринного походження, раннього виявлення гострих інфекційних хвороб, підтримка епізоотичного благополуччя, проведення лабораторно-діагностичних та лікувально-профілактичних робіт у сфері ветеринарної медицини, виконання державних планів та моніторингів, збереження епізоотичного та епідеміологічного благополуччя населення є фундаментальною основою отримання якісного, а головне безпечного харчового продукту та забезпечення динамічного розвитку тваринницької галузі області.

У зв'язку з проведенням реформ в Україні галузь ветеринарної медицини пережила ряд суттєвих змін, зокрема й у сфері лабораторного контролю. Так, з початку 2018 року в області були створені міжрайонні лабораторії. На даний час лабораторно-діагностична мережа включає Регіональну державну лабораторію Держпродспоживслужби в Полтавській області (38751, Полтавська область, Полтавський район, с. Горбанівка, вул. Миру, 2) та 7 міжрайонних лабораторій, а саме:

1. Гадяцька міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (37300, Полтавська область, м. Гадяч, вул. Гагаріна, 80);
2. Кобеляцька міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (39200, Полтавська область, м. Кобеляки, вул. Пушкіна, 28);
3. Кременчуцька міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (38000, Полтавська область, м. Кременчук, вул. І. Мазепи, 39);
4. Лубенська міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (37500, Полтавська область, м. Лубни, вул. Драгоманова, 22/5);
5. Миргородська міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (37600, Полтавська обл., м. Миргород, вул. Сорочинська, 168);
6. Пирятинська міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (37000, Полтавська область, м. Пирятин, вул. Ярмаркова, 74);
7. Шишацька міжрайонна державна лабораторія Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (38000, Полтавська область, смт. Шишаки, вул. Купріяна Тутки, 62).

Всі лабораторії області акредитовані Національним агентством з акредитації України відповідно до вимог ДСТУ ISO/IEC 17015:2017 на проведення бактеріологічних, мікроскопічних, біологічних, імунологічних, патолого-анатомічних, паразитологічних, іхтіопатологічних, хіміко-токсикологічних, мікологічних, радіологічних досліджень тощо.

Першочерговим завданням лабораторій області є діагностика інфекційних хвороб тварин з метою оперативного здійснення необхідних заходів щодо ліквідації епізоотій, інформування населення, залучення до цих заходів установ,

організацій та окремих громадян, а також для підтримки сільськогосподарських товаровиробників області та забезпечення продовольчої безпеки.

В той же час значне недофінансування з державного бюджету, моральне й функціональне старіння обладнання, спецтранспорту, величезні видатки на проходження акредитацій та аудитів відповідно ДСТУ ISO/IEC 17015:2017, обслуговування та калібрування приладів, обслуговування лабораторної інформаційної системи (LIMS), переобладнання боксів, приміщень, навчання персоналу, утримання майна, не дає можливості самостійно зміцнити матеріально-технічну базу установ лабораторної діагностики.

II. Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована Програма

Утилізація побічних продуктів тваринного походження надзвичайно актуальне питання не лише для Полтавської області, а й для держави в цілому. Нинішня ситуація, яка склалась з утилізацією побічних продуктів тваринного походження є вкрай незадовільною і загрожує не лише екологічній, а й біологічній безпеці.

В Україні існує лише 18 підприємств з утилізації відходів тваринного походження, шість із яких зовсім не здійснює господарської діяльності, а з тих, що залишилися, частина діє не на повну потужність.

На території Полтавської області функціонувало 2 утильзаводи на території Новосанжарської та Хорольської громад, які здійснювали переробку та утилізацію відходів тваринництва. З 2016 року через недостатнє державне фінансування, велику заборгованість за енергоносії призупинила виробничо-господарську діяльність Хорольська філія ДП «Укрветсанзавод», підприємство в Новосанжарській громаді припинило свою діяльність в 2010 році.

Ситуація щодо поводження з відходами тваринного походження ускладнюється тим, що відповідно до наказу ДКВМУ №232 від 27.10.2008 з 2009 року заборонено облаштовувати нові худобомогильники та біотермічні ями на території України, а утримувати в належному ветеринарно-санітарному стані існуючі місця захоронення загиблих тварин органи місцевого самоврядування не вважають зоною їх відповідальності.

Із наявних в області худобомогильників та біоям переважна більшість не функціонує або не відповідає існуючим вимогам. Наслідком цього є несанкціоновані звалища у необлаштованих місцях, складування відходів на територіях підприємств, що створює екологічні проблеми та соціальну напругу серед населення.

Окремої уваги заслуговує поводження з побічними продуктами утвореними при підозрі або виявленні інфекційних хвороб таких як сибірка, сказ, трихінельоз, емкар, сап та інших особливо небезпечних інфекційних захворювань. Відсутність спеціалізованого підприємства, яке має змогу перероблення таких відходів, суттєво ускладнює проведення заходів з локалізації, ліквідації та недопущення розповсюдження інфекційних хвороб на інші території та можуть створити значну небезпеку для навколишнього

природного середовища і здоров'я людини. Землі, на яких розташовані поховання тварин, що були підозрілі у захворюванні або загинули від особливо небезпечних інфекційних хвороб, забороняється використовувати на невизначений термін для будь-яких цілей.

Відсутність на території області підприємств, які здійснюють діяльність з переробки побічних продуктів тваринного походження та обмежена кількість місць утилізації відходів створює перешкоди у діяльності переробних підприємств, які змушені транспортувати побічні продукти на далекі відстані в обмеженій кількості, у зв'язку з чим порушуються вимоги Закону України «Про побічні продукти тваринного походження не призначені для споживання людиною».

Наявні худобомогильники та біотермічні ями в Полтавській області

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобомогильники		Всього	Біотермічні ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
1	Білицька селищна громада	с. Бутенки, СТОВ "Здобуток"	1		1			
2	Білоцерківська сільська громада	с. Кротівщина, ТОВ "Білагро"	1		1			
		с. Вишняківка	1		1			
		с. Поділ	1		1			
		с. Огирівка, ТОВ "Білагро"	1		1			
		с. Рокита, ТОВ "Великобагачанський комбикормовий завод"	1		1			
		с. Колосіївка	1	1				
		с. Попове, ПА "Агроінвест"	1	1				
3	Великобагачанська селищна громада	с. Семенівка, ПП "Комунар"	1	1				
		с. Бехтерщина	1		1			
		с. Радивонівка, ПАФ "Україна"	1		1			
		с. Лукаші, ТОВ "Великобагачанський комбикормовий завод"	1	1				
		с. Якимове, ФОП "Яремко О.М."	1	1				
		с. Бутова Долина, ТОВ "Великобагачанський комбикормовий завод"	1		1			
		с. Мартинівка, ПрАТ "Гадяцьке бурякогосподарство"	1		1			

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо- могильники		Всього	Біо- термічн і ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
		с. Книшівка, ТОВ "Веприк Плюс"	1	1				
5	Великорублівська сільська громада	с. Мала Рублівка, ПСП "Ковпаківець"	1		1			
		с. Велика Рублівка, ПСП "Святослав"	1		1			
		с. Мала Рублівка	1		1			
		с. Велика Рублівка	1		1			
		с. Ковалево	1		1			
		с. Микілка	1		1			
		с. Милорадово	1		1			
		с. Козлівщина	1		1			
6	Великосорочинська сільська громада	с. В. Байрак, ДП ДГ ім. Декабристів	1	1				
		с. В. Сорочинці, АОПП "Великосорочинське"	1		1			
7	Гадяцька міська громада	0						
8	Глобинська міська громада	м. Глобине, ТОВ НВП "Глобинський свинокомплекс"	1		1			
		с. Степове, ТОВ ІПК "Полтавазернопродукт" ВП АФ "Степове"	1		1			
		с. Пустовійтове, ТОВ ІПК "Полтавазернопродукт" ВП АФ "Пустовійтове"	1		1			
		с. Весела Долина, ТОВ "Промінь Лан"	1		1			
		с. Федорівка, ТОВ "АФ "Перемога"	1		1			
9	Гоголівська селищна громада	с. Устивиця	1		1			
		с. Михайлівка, ПСП "Гарант- 2005"	1		1			
		с. Матяшівка, ТОВ "Білагро"	1	1				
10	Горішньоплавнівська міська громада	0						
11	Градизька селищна громада	0						

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічн і ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
12	Гребінківська міська громада	с. Високе, СФГ "Нове-2"	1	1				
		с. Овсюки, ТОВ "Баришівська зернова компанія"	1		1			
		с. Березівка, ТОВ "Мадег"	1		1			
		с. Майорщина, СТОВ "Прогрес"	1		1			
13	Диканська селищна громада	смт. Диканька	1		1			
		с. Ландарі	1		1			
		с. Чернечий Яр	1		1			
		с. Стасі	1		1			
		с. Водяна Балка	1		1			
14	Драбинівська сільська громада	с. Крута Балка	1		1			
		с. Великий Кобелячок	1		1			
15	Заводська міська громада	с. Вишневе	1		1			
16	Зіньківська міська громада	с. Високе, ПСП "Високе"	1		1			
		с. Лютенські Будища, СФГ "Агро-Стиль"	1		1			
		с. Дейкалівка, СТОВ "Благовість"	1		1			
		с. Покровське, ТОВ "Октан"	1		1			
		с. Бірки, СБК "Бір"	1		1			
		с. Арсенівка, ПП "Агроекологія"				1	1	
		с. Бобрівник, ТОВ "Веприк плюс"	1		1			
		с. Гришки, СТОВ "Воскобійники"	1		1			
17	Кам'янопотоківська сільська громада	0						
		0						
18	Карлівська міська громада	0						
19	Кобеляцька міська громада	с. Василівка, ТОВ АФ "Добробут" ВП "Василівка"	1		1			
		с. Ліщинівка, Ліщинівський ПНБІ	1		1			
		с. Придніпрянське, СК "Радянський"	1		1			
		с. Павлівка, ПСП "Колос"	1		1			
20		с. В.Вакулівка	1		1			

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічн і ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
	Козельщинська селищна громада	с. Мануйлівка	1		1			
		с. Михайлики	1		1			
		с. Пашківка	1		1			
		с. Пригарівка	1		1			
		с. Приліпка	1		1			
		с. Хорішки	1		1			
21	Коломацька сільська громада	с. Старицьківка	1		1			
		с. Степне, ДП ДГ "Степне" ІС і АПВ НААН	1	1				
22	Комишнянська селищна громада	с.Попівка, ТОВ "Батьківщина-Нива"	1		1			
		ТОВ "Савинці", с.Черевки	1		1			
23	Котелевська селищна громада	смт. Котельва, вул. Жовтнева355, ТОВ "Агрофірма "Маяк"	1		1			
		смт. Котельва, вул. Леніна 256, ТОВ "Агрофірма "Маяк"	1		1			
		смт. Котельва, вул. Леніна 237, ТОВ "Агрофірма "Маяк"	1		1			
		смт. Котельва, урочище	1		1			
		Сталінський Хутір, ТОВ "Агрофірма "Маяк"	1		1			
		смт. Котельва, урочище Захаріївщина, ТОВ "Агрофірма "Маяк"	1		1			
		смт. Котельва, вул. Петровського 99, СВК "Батьківщина"	1		1			
		смт. Котельва, СВК "Батьківщина"	1		1			
		смт. Котельва, хутір Дімітрова, СК "Дружба"	1		1			
		смт. Котельва, вул. Матросова 115, СК "Дружба"	1		1			
		с. Більськ, СТОВ "Скіф"	1		1			
		смт. Котельва	1		1			
		с. Сидоряче	1		1			
с. Більськ	1		1					

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічні ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
		с. Деревки	1		1			
		с. Михайлівка Перша, ФГ "Мир"	1		1			
		с. Деревки, СТОВ "Промінь"	1		1			
24	Краснолуцька сільська громада	с. Красна Лука, СПОП "Нива"	1	1				
25	Кременчуцька міська громада	м. Кременчук, Деївська гора				1	1	
26	Ланнівська сільська громада							
27	Лохвицька міська громада	с. Токарі, СВК "Токарі"	1		1			
		с. Харківці, ТОВ "Харківецьке"	1		1			
		с.Васильки, ПРАТ"РайзМаксимко"	1	1				
		с. Луценки	1		1			
		с. Бербениці	1		1			
		с.Млини, ТОВ "Млинівський комплекс"	1		1			
28	Лубенська міська громада	с. Кривелівка	1		1			
		с. Березоточа, ДП "Укрліктрави"	1		1			
		с. Кононівка	1		1			
		с. Вовчик	1		1			
		с. Іскрівці, ФГ "Вітас" і К	1		1			
		с. Калайденці	1		1			
		с. Литв'яки	1		1			
		с. Мацківці	1		1			
		с. Мгар	1		1			
		с. Лука	1		1			
		с. Михнівці	1		1			
		с. Новаки	1		1			
		с. Окіп	1		1			
		с. Барвінщина	1		1			
		с. Снітин	1		1			
		с. Тишки	1		1			
с. Хорошки	1		1					
		м. Лубни				1	1	
29	Лютенська сільська громада	с. Лютенська, ВП ім. Шевченка, АФ ім.Довженка	1		1			
30	Мартинівська	с. Вакулиха, ПП "Агроташ"				1	1	

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічн і ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
	сільська громада	с. Куми, ТГ ПП "Ланна Агро"				1	1	
31	Мачухівська сільська громада	с. Твердохліби, ПП "Імені Калашника"	1	1				
32	Машівська селищна громада	с. Калинівка	1		1			
		сmt. Машівка	1		1			
		с. Кустолово Суходілка, Машівська ВК-9	1		1			
		с. Базилівщина, ПСГ "Світанок"	1		1			
		с. Кошманівка	1		1			
		с. Сахнівщина	1		1			
33	Миргородська міська громада	с. Петрівці, ТОВ АФ "Миргородська"	1		1			
		с. Ярмаки, ПП ім. Зубковського	1		1			
		с. Малі Сорочинці, СТОВ "Славутич"	1	1				
34	Михайлівська сільська громада	с. Михайлівна	1		1			
		с. Тимчинківка	1		1			
		с. Павлівка	1		1			
		с. Коновалівка	1		1			
		с. Мала Нехвороща	1		1			
		с. Рясківська	1		1			
35	Нехворощанська сільська громада	с. Нехвороща	1		1			
36	Новогалещинська селищна громада	0						
37	Новооржицька селищна громада	с. Тимки	1		1			
		с. Вишневе	1		1			
		с. Лазірки	1		1			
		с. Хоружівка	1		1			
		с. Біївці, ТОВ "Обрій"	1		1			
		с. Єнківці, ТОВ "Обрій"	1		1			
		с. Духове	1		1			
		с. Остапівка	1		1			
		с. Вили	1		1			
38	Новосанжарська селищна громада	с. Старі Санжари	1		1			
		с. Мала Перещепина	1		1			
		с. Великий Кобелячок	1		1			

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічні ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
39	Новоселівська сільська громада	с. Божківське, ДП СП ДКВС України (№29)	1	1				
40	Оболонська сільська громада	с. Горошине	1		1			
41	Омельницька сільська громада	с. П'ятихатки				1	1	
42	Опішнянська селищна громада	с. Малі Будища, ТОВ "Околиця"	1		1			
		с. Човно-Федорівка, ВП "Шевченка" ТОВ "АФ ім. Довженка"	1		1			
43	Оржицька селищна громада	с. Круподеринці	1		1			
		с. Савинці	1		1			
		с. Денисівка	1		1			
		с. Тарасенкове	1		1			
		с. Чевельча	1		1			
		с. Золотухи	1		1			
		с. Чутівка	1		1			
		с.Маяківка,СТОВ А/ф "Оржицька"	1		1			
		с. Райозеро	1		1			
		с. СтарийІржавець	1		1			
		с. Великоселецьке	1		1			
с. Лукім'я	1		1					
44	Петрівсько-Роменська сільська громада	0						
	Пирятинська міська громада	с. Малютинці	1		1			
		с. Березова Рудка	1		1			
		с. Крячківка	1		1			
		с. Вечірки	1		1			
		с. Велика Круча	1		1			
		с. Повстин	1		1			
		с. Вікторія	1		1			
		с. Каплиці	1		1			
		м. Пирятин	1		1			
		с. Білоцерківці	1		1			
		с. Яцини	1		1			
		с. Дейманівка	1		1			
		с. Прихідьки	1		1			
с. Харківці	1		1					

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічні ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
45		с. Вишневе	1		1			
		с. Давидівка	1		1			
		с. Кроти, Кротівський ПНБІ	1		1			
		с.Грабарівка,Грабарівський ПНБІ	2		2			
		с. Смотрики	1		1			
		с. Теплівка	1		1			
		с. Сасинівка	1		1			
		с. Кейбалівка	1		1			
46	Піщанська сільська громада	с. Майбородівка				1	1	
		с. Максимівка				1	1	
		с. Недогарки				1		1
47	Пришибська сільська громада	0						
48	Решетилівська міська громада	с. Остап'є	1		1			
49	Ромоданівська селищна громада	с. Н.Оріхівка	1		1			
50	Семенівська селищна громада	с. Заїчинці	1		1			
		с. Степанівка	1		1			
		с. Біляки	1		1			
		с. Василівка	1		1			
		с. Веселий Поділ	1		1			
		с. Вереміївка	1		1			
51	Сенчанська сільська громада	с. Сенча, ТОВ "Сенча"	1		1			
		с. Корсунівка, ТОВ "Корсунівське"	1	1				
		с. Токарі, Токарівський психоневрологічний інтернат	1	1				
		с. Яхники, СВК "Дружба Яхниківська"	1		1			
		с. Вирішальне	1		1			
		с. Ждани	1		1			
		с. Шеки	1		1			
52	Сергіївська сільська громада							
53	Скороходівська селищна громада	с. Филенкове	1		1			
		смт. Скороходово	1		1			

№	Територіальна громада	Населений пункт, господарство	Всього	Худобо-могильники		Всього	Біо-термічні ями	
				Діючі	Недіючі		Діючі	Недіючі
		с. Новокочубеївка	1		1			
54	Терешківська сільська громада	с. Ваці, ФГ "Ваці"	1	1				
		с. Марківка, ПАФ "Мир"	1		1			
55	Хорольська міська громада							
56	Чорнухинська селищна громада	с. Гільці	1		1			
		с. Кізлівка	1		1			
57	Чутівська селищна громада	сmt. Чутове	1		1			
		с. Василівка	1		1			
		с. Таверівка	1		1			
58	Шишацька селищна громада	с. Гоголево				1		1
		с. Чернишівка				1		1
		с. Баранівка	1		1			
59	Щербанівська сільська громада							
60	Полтавська міська територіальна громада	с. Івашки, ТОВ "М'ясна ярмарка" Добриня 2007"	1		1			
		с. Витівка, ВСК "Злагода"	1		1			
		с. Петрівка, ТОВ "АФ "Петрівське"	1		1			
		м. Полтава	1	1				
Всього по області			210	19	191	11	7	4

З початку 2020 року в області налічувалось 49 операторів ринку, які внаслідок своєї господарської діяльності утворили побічні продукти тваринного походження не призначені для споживання людиною, а на даний час кількість їх зросла до 64 (переробні підприємства).

Основними продуцентами побічних продуктів тваринного походження є здебільшого підприємства агропромислового комплексу, м'ясопереробної промисловості, житлово-комунального господарства, розплідники, віварії науково-дослідних установ та ін.

Щорічно на переробних підприємствах області, за даними суб'єктів господарювання, утворюється близько 8000 тонн побічних продуктів тваринного походження. На даний час близько 3000 тонн продуктів направляються на переробку, утилізацію або знищення на переробні підприємства, а решта переробляється власними силами на підприємствах.

Лише у 2020 році, внаслідок діяльності підприємств Полтавщини, утворилося 9392 тонни побічних продуктів тваринного походження не призначених для споживання людиною.

Враховуючи, що на території Полтавської області відсутні утилізаційні підприємства, оператори ринку, задля дотримання норм Закону України «Про побічні продукти тваринного походження не призначені для споживання людиною», змушені доставляти побічні продукти до інших областей на значні відстані.

Результатом проблем з утилізацією є те, що відходи складуються на території підприємств, чим створюють екологічні проблеми та соціальну напругу серед населення (резонансні випадки на потужності ФОП Сергієнко В.І., ТДВ «Кременчуцька птахофабрика»), та насамперед, ставить під загрозу стабільне епізоотичне благополуччя місцевості.

Окремої уваги заслуговує поводження з побічними продуктами утвореними при підозрі або виявленні інфекційних хвороб, що відносяться до I або II категорії (а саме туші та їх частини, тварин, що загинули від інфекційних хвороб, у тому числі тварин, підозрюваних у зараженні та/або захворюванні, а також репродуктивний матеріал, не призначений для селекційних цілей, плоди, ембріони, відходи інкубації, отримані від таких тварин). Відсутність спеціалізованого підприємства, яке має змогу переробляти такі відходи, суттєво ускладнює проведення заходів з локалізації, ліквідації та недопущення розповсюдження інфекційних хвороб на інші території. Землі, на яких розташовані поховання тварин, що були підозрілі або загинули від інфекційних хвороб, на десятиліття викреслені із розряду придатних для використання.

Надзвичайно актуальною проблемою залишається складна епізоотична ситуація в Україні щодо інфекційних захворювань тварин та птиці, в тому числі спільних для людей.

Спалахи інфекційних хвороб, особливо таких, як африканська чума свиней (далі – АЧС), грип птиці, сказ, лейкоз великої рогатої худоби, туберкульоз, завдають значних економічних збитків.

На даний час Полтавська область благополучна по туберкульозу, сибірці, бруцельозу, лептоспірозу тварин, класичної чуми свиней, віспи, хв. Ньюкасла, грипу птиці. Але залишається складна та напружена епізоотична ситуація щодо сказу, АЧС та лейкозу великої рогатої худоби.

Так, в 2019 році в області виявлено 4 неблагополучних пункти по АЧС в Котелевському, Миргородському та Пирятинському районах та в м. Лохвиця. У 2020 році встановлено АЧС в двох приватних господарствах в с. Сватки Гадяцького району та с. Онищенки Кременчуцького району попереднього адміністративного устрою Полтавської області.

Всього з початку неблагополуччя по АЧС (2015 – 2020рр.) в області зареєстровано 50 неблагополучних господарств з АЧС, де було знищено понад 15 тисяч свиней загальною вагою більше ніж 900 тонн та завдано прямих збитків близько 45 млн грн і непрямих – 150 млн грн.

Подальше розповсюдження АЧС на території області може призвести до значного зменшення кількості поголів'я свиней в господарствах, крім того це може призвести до заборони експорту зерна з області.

З метою моніторингу даного захворювання постійно проводиться дослідження на АЧС за допомогою полімеразноланцюгової реакції (далі – ПЛР). Так, у 2019 році проведено 2028 досліджень, де виявлено 7 позитивних результатів. У 2020 році досліджено 2077 зразків – встановлено 2 позитивних випадки.

Що стосується сказу тварин то за даними Всесвітньої організації охорони здоров'я сказ входить у першу п'ятірку хвороб, спільних для людини і тварин, що завдають найбільших соціально-економічних збитків. Зооноз сказу є одним з найбільш поширених в Україні природно-осередкових захворювань ссавців. В Україні сказ реєструється в усіх областях і природно-географічних зонах.

Загалом, у 2019 році на території Полтавської області виявлено 19 неблагополучних пунктів по сказу, де захворіло та загинуло 20 домашніх та диких тварин. В 2020 році зареєстровано 31 неблагополучний пункт по сказу, де захворіло та загинуло 39 тварин.

Епізоотична ситуація щодо сказу має ряд особливостей, зокрема – це еволюція епізоотії, як природно-вогнищевого, так і антропоургічного (міського) типу.

У першому випадку резервуаром і джерелом збудника інфекції є лисиця, в другому – собаки та коти. Тому проведенню антирабічних заходів приділяється першочергова увага. Ветеринарною службою постійно проводиться профілактична вакцинація всіх сприйнятливих тварин до сказу. Так, за 2019 рік проведено 77,9 тис. головообробок ВРХ; 5,5 тис. ДРХ; 615 коней; 131,6 тис. собак та 105,9 тис. котів. В 2020 році проведено 84,1 тис. головообробок ВРХ; 7,1 тис. ДРХ; 372 коней, 135,2 тис. собак та 109,6 тис. котів, що забезпечило 100% виконання планових показників.

Задля забезпечення сталого епізоотичного благополуччя щодо сказу на території мисливських угідь Полтавської області з 9 по 15 жовтня 2019 року та з 15 по 23 вересня 2020 року проведена кампанія з пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин над лісовими та польовими угіддями на площі 20,7 тис. км², де розповсюджено за допомогою авіатранспорту по 518,2 тис. принад з вакциною «Орісвак».

Щодо лейкозу великої рогатої худоби, то з початку 2019 року через застосування більш чутливого методу діагностики – імуноферментного аналізу (далі – ІФА), встановлена реальна, більш складна епізоотична ситуація по даному захворюванні в сільськогосподарських підприємствах, всього було виявлено 14 неблагополучних господарств: Гадяцький – 2, Глобинський – 2, Зіньківський – 2, Лохвицький – 1, Лубенський – 1, Оржицький – 1, Хорольський – 4, Чорнухинський – 1 (райони попереднього адміністративного устрою).

З початку неблагополуччя оздоровлено 13 господарств. На сьогодні продовжуються проведення оздоровчих заходів шляхом постійного

серологічного дослідження методом ІФА з метою виявлення вірусоносіїв та виділення їх із загального стада.

Протягом 2020 року всього по області досліджено 125 тис. голів великої рогатої худоби на лейкоз, з них виявлено 530 голів позитивно реагуючих тварин.

Дана хвороба останнім часом поширилась в багатьох регіонах України, в тому числі і на Полтавщині та принесла чималі економічні збитки господарствам і населенню. Лейкоз – це хронічна інфекційна хвороба і на відміну від АЧС, що розвивається стрімко і призводить до 100% загибелі хворих тварин, вірус лейкозу може розвиватися в організмі інфікованої тварини 5-7 років. За цей час інфікована тварина може заразити від 100 до 140 голів здорової худоби. А систематичне вживання сирого молока та іншої молочної продукції від хворих тварин небезпечно для здоров'я і життя людини, особливо для дітей до 12 років у яких ще не сформований імунітет. Це може призвести до розвитку в організмі людини, і особливо дитини, важкого онкологічного захворювання – лейкозу або лейкемії (раку крові).

Найбільш ефективним методом призупинити поширення лейкозу є вилучення із загального стада хворих тварин, з подальшим їх забоем у спеціально відведених місцях під наглядом ветеринарного спеціаліста та обов'язковим, систематичним проведенням серологічних досліджень всього наявного поголів'я великої рогатої худоби, починаючи з 4-х місячного віку, за допомогою ІФА.

Також, швидкі темпи нарощування міжнародних коопераційних зв'язків представляють серйозну загрозу щодо занесення і розповсюдження на території України однієї з небагатьох найнебезпечніших інфекцій – грипу птиці. У новому тисячолітті хвороба стала однією з основних причин занепокоєння ветеринарних і медичних фахівців усього світу.

Особливе місце грип займає як трансвидовий патоген (можливість деяких вірусів грипу (особливо високопатогенних) долати міжвидовий бар'єр), який здатний спричинити виникнення нового пандемічного варіанту вірусу та пандемію «пташиного грипу» в людей з тяжкими наслідками.

У 2005 році високопатогенний пташиний грип із Центральної Азії стрімко поширився по основних міграційних шляхах диких птахів аж до України. У період 2005–2008 років Україна зіткнулася з високопатогенним вірусом грипу підтипу H5N1, спалахи реєструвалися в АР Крим, Херсонській, Одеській та Сумській областях. Нова хвиля високопатогенного грипу птиці нового підтипу H5N8 розпочалася в Україні в листопаді 2016 року.

В 2018-2019 роках дане захворювання на території України не реєструвалось, а в січні 2020 року знову спалах у Вінницькій області, а в грудні виявлено ще 8 неблагополучних пунктів в Миколаївській (5) Київській (2) та Херсонській (1) областях. З початку 2021 року виявлено вже 9 випадків високопатогенного пташиного грипу у Миколаївській (3), Київській (3), Донецькій (2) та Херсонській (1) областях. В зв'язку з виявленням збудника РНК-вірусу грипу птиці (тип А субтип H5) призупиняється сертифікація

продукції птахівництва (крім термічно обробленої продукції) виробництва українських підприємств.

Згідно «Плану державного моніторингу інфекційних хвороб серед птиці в Полтавській області» (Наказ №280 ОД від 24.01.2020 ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області) постійно здійснюються моніторингові дослідження, за допомогою ПЛР, на пташиний грип в сільськогосподарських підприємствах, особистих господарствах населення, серед синантропної та дикої перелітної птиці. Так, в 2019 році Регіональною державною лабораторією Держпродспоживслужби в Полтавській області досліджено від птиці птахогосподарств та від домашньої птиці, що належить населенню – 5659 проб, від дикої перелітної – 63 та синантропної – 40. В 2020 році на грип птиці досліджено 5318 зразків патматеріалу від домашньої птиці, 59 зразків від дикої перелітної птиці та 40 зразків від синантропної птиці. Вірусу високопатогенного грипу птиці не виявлено.

Серед інфекцій, що становить небезпеку для тварин і людей, залишається сибірка, збудник якої зберігається у вогнищі захворювання понад 100 років.

Завдяки постійній вакцинації проти сибірки сільськогосподарських тварин в господарствах Полтавської області, з 2000 року та на сьогоднішній день, область благополучна щодо даного захворювання. Протягом 2019 року в області профілактично щеплено ВРХ – 190,9 тис., ДРХ – 22,2 тис., коней – 2,3 тис. голів В 2020 році щеплено ВРХ – 173,7 тис., ДРХ – 18,2 тис., коней – 2,0 тис. голів. Забезпечено 100% виконання планових показників.

Туберкульоз великої рогатої худоби й інших тварин також завдає вагомі економічні збитки сільському господарству й становить суттєву загрозу здоров'ю людей. Міжнародний ветеринарний кодекс МЕБ визначає туберкульоз, як захворювання, що вимагає обов'язкового декларування. Боротьба з цією хворобою має економічне, соціально-гігієнічне та епідеміологічне значення.

Поголів'я тварин Полтавської області з 2007 року благополучне по туберкульозу ВРХ.

В 2019 році по області проведено 346,9 тис. планових алергічних досліджень ВРХ на туберкульоз, в громадському секторі виявлено 39 голів реагуючих на туберкулін тварин, в приватному секторі великої рогатої худоби, реагуючої на туберкулін, не виявлено.

В 2020 році проведено 314,6 тис. планових алергічних досліджень ВРХ на туберкульоз, виявлено 9 голів реагуючих на туберкулін.

При діагностичному забої у реагуючих тварин патологічні зміни, характерні для туберкульозу не виявлені. При проведенні лабораторних досліджень збудника хвороби не встановлено.

Виконання діагностичних заходів, таких як алергічне дослідження на туберкульоз великої рогатої худоби, потребує особливого і специфічного підходу, так, як для виконання даних заходів необхідні спеціалізовані безголкові ін'єктори, за допомогою яких, алерген вводиться внутрішньо шкірно щоб унеможливити зараження всіх тварин в господарствах.

Незважаючи на складну епізоотичну ситуацію в світі та постійний ризик занесення на територію Полтавської області хвороб, на сьогоднішній день підтримується стабільна, контрольована епізоотична ситуація. З метою недопущення на території області виникнення і розповсюдження інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин і птиці Держпродспоживслужбою області щорічно проводиться понад 2 мільйони лабораторно-діагностичних досліджень та близько 40 мільйонів лікувально-профілактичних обробок проти інфекційних та інвазійних хвороб, що потребує значного фінансування.

А отже, зміцнення бази лабораторно-діагностичного контролю в сфері ветеринарної медицини потребує підтримки задля збереження епізоотичного благополуччя регіону. Питання оперативного відбору зразків біоматеріалу, для своєчасного виявлення збудника, або відбору зразків харчових продуктів з метою встановлення її якості та безпечності з подальшим фаховим дослідженням, дасть змогу оперативно відреагувати та провести організаційні заходи у разі підозри на гострі інфекційні хвороби, особливо спільних для людей і тварин, забезпечить надання невідкладної медичної допомоги при отруєннях.

Життєво важливе питання часу доставки біоматеріалу та дослідження для виділення збудника сказу від тварини, яка завдала травм людині і ймовірно була інфікована, оскільки сказ – це смертельно небезпечна хвороба, як для тварини, так і для людини.

В останні роки під час комплексу весняно-польових робіт в сільськогосподарських підприємствах виникають випадки отруєнь та загибелі бджіл на пасіках в господарствах всіх форм власності від застосування засобів захисту рослин. В 2020 році в області зафіксовано загибель 833 бджолиних сімей (12 районів попереднього адміністративного устрою).

Значною проблемою є оперативне та точне виявлення діючої речовини препарату від якого загинули бджоли. Єдина лабораторія, яка проводить відповідні дослідження знаходиться в м. Києві. Велика відстань та вартість досліджень ускладнює процедуру проведення аналізу.

Придбання спеціального обладнання для лабораторної діагностики отруєнь бджіл пестицидами надасть можливість своєчасно проводити точну діагностику та встановити безпосереднього порушника правил застосування засобів захисту рослин, що сприятиме в подальшому відшкодуванню понесених витрат пасічників.

Крім того, дане обладнання зможе використовуватись не тільки в Полтавській області, а охопити інші регіони України та поступово зміцнювати мережу лабораторій області.

III. Визначення мети програми

Метою Програми є створення умов суб'єктам господарювання та фізичними особами під час здійснення діяльності пов'язаної з утворенням, збиранням, перевезенням, зберіганням, обробленням, переробкою, утилізацією, видаленням побічних продуктів тваринного походження, не призначених або

визнаних непридатними для споживання людиною, дотримання в своїй діяльності вимог Законів України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною», «Про ветеринарну медицину», «Про відходи», попередження розповсюдження гостроінфекційних хвороб, які можуть спричинити шкоду людині, тварині та навколишньому середовищу, загрозувати біобезпеці держави; надання суб'єктам господарювання альтернативи у дотриманні законних вимог щодо поводження з відходами тваринного походження; дотримання вимог наказу ДКВМУ № 232 від 27.10.2008 щодо заборони облаштування нових худобомогильників, біотермічних ям та недопущення виникнення, розповсюдження гострих інфекційних хвороб тварин та птиці, особливо спільних і для людей, шляхом підтримки епізоотичного благополуччя, лабораторно-діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

IV. Напрями діяльності та заходи програми, обсяги і джерела фінансування; строки та етапи її виконання

Досягнення зазначеної мети щодо належної утилізації побічних продуктів тваринного походження та підтримка стабільного епізоотичного благополуччя регіону, забезпечується шляхом здійснення комплексу заходів, а саме:

1. Зміцнення матеріально-технічної бази установ лабораторно-діагностичного контролю в сфері ветеринарної медицини з метою:

- оперативного виявлення та попередження розповсюдження гостроінфекційних захворювань та захворювань, які є спільними для людей і тварин;

- проведення комплексу заходів по профілактиці, локалізації та при необхідності ліквідації хвороб тварин;

- здійснення постійного лабораторного моніторингу випадків захворювання тварин.

2. Дотримання вимог Закону України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною» (далі Закону), за для чого:

операторам ринку відповідно до статті 20 Закону:

- направляти утворені на їхніх потужностях побічні продукти тваринного походження на оброблення, переробку з метою подальшої утилізації або для здійснення операцій з видалення;

- розробляти, вводити в дію та застосовувати постійно діючі процедури, засновані на принципах системи аналізу небезпечних факторів та контролю у критичних точках, а також забезпечувати належну підготовку осіб, відповідальних за постійно діючі процедури під час оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження;

- залучати спеціалістів ветеринарної медицини для визначення категорій, до яких належать побічні продукти тваринного походження, що утворюються на їх потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження, відповідно до Закону;

- відшкодовувати шкоду, завдану юридичній чи фізичній особі внаслідок порушення встановлених правил поведження з побічними продуктами тваринного походження.

Забезпечувати:

- безперешкодний доступ державних інспекторів, які здійснюють державний контроль, до потужностей (об'єктів) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження та відбір зразків побічних продуктів тваринного походження та продуктів оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження на зазначених потужностях (об'єктах), а також надавати на вимогу державних інспекторів документи, необхідні для здійснення державного контролю;

- фіксацію факту виконаних робіт з оброблення, переробки, утилізації побічних продуктів тваринного походження на власних потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження із складенням акту виконаних робіт;

- складення акту приймання-передачі та акту виконаних робіт у разі надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення відповідно до договору про надання послуг з оброблення, переробки, утилізації чи видалення побічних продуктів тваринного походження;

- створення належних санітарних умов на потужностях (об'єктах) з оброблення, переробки побічних продуктів тваринного походження під час поведження з такими продуктами та роздільне збирання даних продуктів;

- ведення обліку та надання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, інформації про кількість і якість утворюваних побічних продуктів тваринного походження;

- ведення обліку руху побічних продуктів тваринного походження відповідно до їх категорій та надання центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у галузі ветеринарної медицини, відповідної інформації;

- якість продукції та достовірність інформації, що надається споживачу, а також відповідність такої інформації вимогам законодавства.

- вжиття заходів для забезпечення належного поведження з небезпечними побічними продуктами тваринного походження, що не підлягають утилізації, відповідно до цього Закону;

- дотримуватися інших вимог законодавства щодо поведження з побічними продуктами тваринного походження.

Місцевим державним адміністраціям відповідно до статті 8 Закону здійснювати:

- організацію розроблення та забезпечення виконання регіональних і місцевих програм поводження з побічними продуктами тваринного походження;
- організацію заходів щодо забезпечення ліквідації несанкціонованих і неконтрольованих звалищ побічних продуктів тваринного походження;
- інші повноваження, передбачені Законом.

Органам місцевого самоврядування відповідно до статті 9 Закону забезпечити:

- затвердження місцевих і регіональних програм поводження з побічними продуктами тваринного походження та здійснення контролю за їх виконанням;
- ліквідацію несанкціонованих і неконтрольованих звалищ побічних продуктів тваринного походження;
- належне облаштування місць захоронення побічних продуктів тваринного походження;
- інші повноваження, передбачені Законом.

Головному управлінню Держпродспоживслужби в Полтавській області вжити заходи:

- з проведення інвентаризації існуючих місць захоронення трупів тварин на предмет відповідності Правилам облаштування і утримання діючих (існуючих) худобомогильників та біотермічних ям у населених пунктах, затверджених наказом Державного комітету ветеринарної медицини України від 27.10.2008 року №232, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 29.01.2009 за №85/16101;
- з недопущення на території області виникнення й розповсюдження інфекційних хвороб сільськогосподарських тварин та птиці, спільних для людей і тварин.

3. Відновлення роботи існуючих потужностей з утилізації відходів тваринного походження та будівництво спеціалізованого підприємства з переробки побічних продуктів тваринного походження на території Полтавської області шляхом залучення інвестицій на принципах державно-приватного партнерства. (Перелік напрямів діяльності та заходів програми наведені в додатку 1).

Фінансування Програми здійснюється за рахунок коштів державного, обласного (в тому числі шляхом спрямування субвенції по напрямку 1 програми), місцевого бюджетів, зокрема обласного фонду охорони навколишнього природного середовища Полтавської області та інших джерел, не заборонених чинним законодавством України. (Бюджет програми наведений в додатку 2).

V. Очікувані показники успішності програми (критерії оцінки ефективності виконання заходів програми)

Реалізація Програми дасть можливість:

- зменшити випадки та запобігти розповсюдженню небезпечних інфекційних захворювань, шляхом швидкого виявлення та попередження розповсюдження гостроінфекційних захворювань, правильної утилізації/видалення побічних продуктів тваринного походження;
 - прискорити виявлення інфекційних агентів;
 - удосконалити методи діагностичного та лабораторного контролю інфекційних хвороб тварин;
 - вчасно та оперативно реагувати на спалахи хвороб тварин;
 - забезпечити систематичну профілактику інфекційних та інвазійних захворювань;
 - покращення епізоотичної, екологічної, епідеміологічної ситуації в області;
 - уникнення соціальної напруги в наслідок несанкціонованих захоронень, неприємного запаху та захворювань людей, спричинених екологічними факторами;
 - доступність для суб'єктів господарювання області утилізації/видалення побічних продуктів тваринного походження;
 - дотримання норм Законів України.
- (Очікувані показники успішності програми наведені в додатку 3).

VI. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за виконанням заходів Програми здійснюється Департаментом агропромислового розвитку облдержадміністрації, Головним управлінням Держпродспоживслужби в Полтавській області та постійною комісією обласної ради з питань аграрної політики та земельних відносин.

Додаток 1
до «Програми поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб, спільних для людей і тварин, на території Полтавської області на 2021-2025 роки»

Напрями діяльності та заходи Програми

поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб, спільних для людей і тварин, на території Полтавської області на 2021-2025 роки

№ з/п	Назва напрямку діяльності	Перелік заходів програми	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовний обсяг фінансування по роках, тис. грн					
						Всього	в тому числі				
							2021	2022	2023	2024	2025
Напрямок 1. Забезпечення лабораторної діагностики інфекційних захворювань тварин та птиці, отруєння бджіл пестицидами											
1.1	X	Придбання лабораторного обладнання для діагностики високопатогеного грипу птиці (H5, H7) методом ПЛР в режимі реального часу (ампліфікатор) – 5 одиниць <i>(Для виконання планових (безкоштовних) досліджень та виявлення збудників високопатогеного грипу птиці, хвороби Ньюкасла птиці, хламідіозу с/г тварин та птиці, інфекційний ринотрахеїт ВРХ та інших інфекційних захворювань. Даний прилад дозволяє виявляти широкий спектр збудників в патологічному матеріалі. Відтворюваність роботи приладу складає 70 зразків за 6 годин)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Всього Обласний бюджет Державний бюджет	7500,00 3000,00 4500,00		3000,00 3000,00		4500,00 4500,00	

1.2	X	Придбання лабораторного обладнання для діагностики лейкозу ВРХ методом ІФА – 4 одиниці (Для проведення планових лабораторних досліджень на лейкоз ВРХ, бруцельоз ВРХ, високопатогенного грипу птахів та хвороби Ньюкасла, сказ диких м'ясоїдних тварин, після проведення пероральної імунізації)	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Всього Обласний бюджет Державний бюджет	2000,00 1000,00 1000,00	500,00 500,00		500,00 500,00	500,00 500,00	500,00 500,00
1.3	X	Придбання допоміжного лабораторного обладнання (дозатори) для діагностики лейкозу ВРХ методом ІФА – 22 одиниці (Для пробопідготовки (дозування) біологічних рідин при проведенні планових досліджень діагностики лейкозу ВРХ методом ІФА та постановки реакції імунодифузії (РІД) на лейкоз ВРХ)	Протягом 2021 – 2025 років	ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Державний бюджет	1200,00				1200,00	
1.4	X	Придбання лабораторного обладнання для дотримання умов біобезпеки при роботі зі збудниками інфекційних захворювань тварин та птиці (ламінарна шафа) – 9 одиниць (Для забезпечення умов біобезпеки при проведенні досліджень на інфекційні хвороби тварин та птахів: сальмонельоз, сибірку, африканську чуму свиней, грип птахів, хворобу Ньюкасла; при виконанні державних програм (уповноваження): - діагностика губчатоподібної енцефалопатії ВРХ; - визначення титру антитіл до сказу у вакцинованих тварин; - контроль за ефективністю пероральної імунізації диких м'ясоїдних тварин проти сказу (по тетрацикліновому біомаркеру))	Протягом 2021 – 2025 років	ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Державний бюджет	3200,00		800,00		2400,00	-

1.5	X	Придбання лабораторного обладнання для стерилізації (автоклав) – 8 одиниць <i>(Стерилізація живильних середовищ для культивування мікроорганізмів та знешкодження відпрацьованого патологічного матеріалу)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспожив-служби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Обласний бюджет Державний бюджет	4000,00 1000,00 3000,00	1000,00 1000,00	1000,00 1000,00	1000,00 1000,00	1000,00 1000,00	
1.6	X	Придбання лабораторного обладнання для лабораторної діагностики збудників інфекційних захворювань тварин та птиці (мікроскоп) – 5 одиниць <i>(Для визначення біомаркери тетрацикліну у зубах та кістках диких м'ясоїдних тварин, після проведення пероральної імунізації проти сказу тварин. Для діагностики збудника сказу методом МФА (експрес-метод). Діагностика інвазійних захворювань (гельмінти, кліщі, найпростіші мікроорганізми) тварин, птиці та бджіл)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспожив-служби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Обласний бюджет Державний бюджет	2000,00 800,00 1200,00	400,00 400,00	400,00 400,00		800,00 800,00	400,00 400,00
1.7	X	Придбання обладнання для проведення алергічної діагностики туберкульозу (безголковий ін'єктор) – 50 одиниць <i>(Прижиттєва діагностика туберкульозу ВРХ)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспожив-служби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Обласний бюджет	750,00	750,00				

1.8	X	Проведення акредитації (нагляду, розширення галузі тощо) лабораторій відповідно вимог ДСТУ EN ISO/IEC 17025:2019 – 6 одиниць <i>(Підтвердження вимог до компетентності, неупередженості та порядку діяльності випробувальних лабораторій)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Інше джерело	1200,00	400,00	400,00	400,00		
1.9	X	Придбання лабораторного обладнання для лабораторної діагностики отруєнь бджіл пестицидами (газовий хроматограф з маспектрометричним детектором (ГХ-МС-МС)) – 2 одиниці <i>(В даному приладі наявна бібліотека, що включає до 1300 спектрів пестицидів, що дає можливість вчасно і обширно виявити широкий асортимент засобів захисту рослин по діючій речовині)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Всього Обласний бюджет Державний бюджет	30000,00 15000,00 15000,00		15000,00 15000,00		15000,00 15000,00	
1.10	X	Придбання спеціального автотранспорту для лабораторій – 5 одиниць <i>(Здійснення виїздів з метою: - визначення епізоотичної ситуації (відбір зразків патологічного матеріалу для встановлення діагнозу на інфекційні хвороби тварин та птиці, отруєння бджіл); - відбір зразків харчових продуктів, об'єктів навколишнього середовища води, ґрунтів при визначенні епідеміологічної ситуації)</i>	Протягом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА ГУ Держпродспоживслужби в Полтавській області Полтавська обласна державна лікарня ветеринарної медицини	Обласний бюджет	2500,00	500,00	1000,00	500,00	500,00	

РАЗОМ: 54350,00

Напряг 2. Оформлення дозвільних процедур для впровадження інвестиційних проєктів (формування земельних ділянок під будівництво, розробка містобудівних умов та обмежень)										
2.1	X	Послуги з розроблення техніко-економічного обґрунтування проєкту будівництва об'єкта поводження з відходами (спеціалізованого підприємства з переробки побічних продуктів тваринного походження) на території Полтавської області – 1 об'єкт	Протяг ом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА	Облас ний бюджет	300,00	300,00			
2.2	X	Послуги з оформлення об'єкта поводження з відходами документів (дозвіл на виконання будівельних робіт, стратегічна екологічна оцінка, звіт з оцінки впливу на довкілля та ін.), необхідних для будівництва об'єкта поводження з відходами (спеціалізованого підприємства з переробки побічних продуктів тваринного походження) на території Полтавської області – 1 об'єкт.	Протяг ом 2021 – 2025 років	Департамент АПР Полтавської ОДА	Облас ний бюджет	1200,00		1200,00		
РАЗОМ: 1500,00										
Напряг 3. Приведення до відповідності місць утилізації побічних продуктів тваринного походження (худобомогильники, біотермічні ями)										
3.1		Здійснення технічних та будівельних робіт – 60 об'єктів	Протяг ом 2021 – 2025 років	ГУ Держпродспожив- служби в Полтавській області, Територіальні громади	Місцевий бюджет	7200,00	3600,00	3600,00		
РАЗОМ: 7200,00										
РАЗОМ ПО НАПРЯМАХ: 63050,00										

Додаток 2

до «Програми поводження з побічними продуктами тваринного походження та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних хвороб спільних для людей і тварин на території Полтавської області на 2021-2025 роки»

Бюджет програми
поводження з побічними продуктами тваринного походження
та забезпечення діагностики і оперативного виявлення збудників інфекційних
хвороб спільних для людей і тварин на території Полтавської області
на 2021-2025 роки

Очікувані джерела фінансування	Етапи виконання Програми					Разом 2021-2025	Частка у % від загального обсягу фінансування
	2021	2022	2023	2024	2025		
Обсяг коштів, усього, тис. грн у тому числі:	7450,00	26400,00	2400,00	25900,00	900,00	63050,00	100
Державний бюджет, тис. грн	-	2200,00	1500,00	25400,00	-	29100,00	46
Обласний бюджет, ФОНПС Полтавської області, в т.ч. субвенція державному бюджету, тис. грн	3450,00	20200,00	500,00	500,00	900,00	25550,00	41
Районні, міські бюджети та бюджети сіл, селищ, об'єднаних територіальних громад, інші джерела, тис. грн	3150,00	19000,00	500,00	500,00	900,00	24050,00	
Районні, міські бюджети та бюджети сіл, селищ, об'єднаних територіальних громад, інші джерела, тис. грн	3600,00	3600,00	-	-	-	7200,00	11
Інші джерела, тис. грн	400,00	400,00	400,00			1200,00	2

								споживслужби в Полтавській області
5. Дослідження на залишки визначених пестицидів патологічного матеріалу (отруєння), харчових продуктів, кормів та води	26	К-ть показників		900		900		ГУ Держпрод- споживслужби в Полтавській області
6. Наявність автотранспорту в лабораторіях Держпродспоживслужби	0	шт	2	3	4	5		ГУ Держпрод- споживслужби в Полтавській області
7. Кількість створених додаткових робочих місць після завершення будівництва та вводу в експлуатацію спеціалізованого підприємства		Кількість працівників, осіб	-	30	70			За даними спеціалізованого підприємства
8. Приведено до відповідності худобомогильників та біотермічних ям	-	об'єкт	30	30				ГУ Держпрод споживслужби в Полтавській області Територіальні громади